

Weronika Górka

Integracja poprzez rękodzieło i muzykę

Sztuki plastyczne oraz muzyczne przemawiają w sposób uniwersalny, umożliwiający porozumienie, integrację, a nawet zawarcie przyjaźni mimo różnic kulturowych, narodowościowych czy językowych. Świetlica twórcza polsko-ukraińska to miejsce, gdzie dzieci i młodzież zza wschodniej granicy, które schroniły się w Katowicach przed wojną, spotykają się z miejscowymi rówieśnikami. Pod opieką animatorek biorą udział w warsztatach rękodzieła, rytmicznych oraz tanecznych, uczą się gry na pianinie elektrycznym, a także uczestniczą w wystawach i koncertach.

Projekt realizuje Instytucja Kultury Katowice – Miasto Ogrodów we współpracy z Fundacją Gniazdo i przy wsparciu Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci UNICEF. Koordynatorką z ramienia KMO jest Mariola Kulawiak. Zajęcia prowadzą sympatyczne, pełne entuzjazmu artystki i pedagogki z Ukrainy: Olena Dmytriieva oraz Kateryna Chruszczowa.

Olena Dmytriieva w ojczyźnie pracowała w szkole muzycznej, gdzie uczyła rytmiki, śpiewu oraz gry na pianinie. W świetlicy polsko-ukraińskiej angażuje się zarówno w działania muzyczne, jak i plastyczne, a ponadto udziela indywidualnych lekcji gry na pianinie elektrycznym. Uczestniczą w nich dzieci, które dopiero zaczynają przygodę z instrumentem oraz kontynuujące naukę. Natomiast specjalnością i pasją Kateryny Chruszczowej, członkini Stowarzyszenia Twórców Ukrainy, jest rękodzieło. Przekazując jego tajniki najmłodszym, pomaga odkrywać oraz rozwijać talenty, uczy cierpliwości i wytrwałości, jak również przekazuje bogate tradycje kulturowe swojego kraju. Obecność animatorek z Ukrainy, które jednocześnie bardzo dobrze mówią po polsku, sprawia, że dzieci z obu krajów komunikują się w świetlicy swobodnie. Panie pełnią też rolę tłumaczek – nie tylko języka, lecz również kultury – pomagając podopiecznym lepiej się poznać i zrozumieć. Młode umysły szybko przyswajają nowe słowa i zwroty, zwłaszcza że polski i ukraiński to języki bardzo podobne, przez wieki wywierające na siebie nawzajem wpływy.

W pracę świetlicy angażują się ponadto pracownice Fundacji Gniazdo: pedagogka Violetta Kielan-Uszko oraz psycholożka Daria Kurzawa. Ta organizacja pozarządowa, działająca w Katowicach od trzydziestu lat, opiekuje się rodzinami zagrożonymi marginalizacją, a zwłaszcza dziećmi. Pomaga im w problemach dnia codziennego i w nauce szkolnej, a także odkrywa i rozwija drzemiący w nich potencjał. Misją Violetty Kielan-Uszko oraz Darii Kurzawy jest wspieranie poczucia własnej wartości oraz poczucia bezpieczeństwa i twórczych pasji u najmłodszych. Daria Kurzawa w świetlicy polsko-ukraińskiej nie tylko prowadzi zajęcia, ale też udziela indywidualnych konsultacji

psychologicznych. W przyszłości planowane są także konsultacje w języku ukraińskim.

Świetlica działa od czwartku do niedzieli. Zajęcia są bezpłatne. Zaprasza się do niej wszystkich chętnych, natomiast na warsztaty, ze względu na ograniczoną ilość miejsc, należy się wcześniej zapisać. Mile widziani są również rodzice czy opiekunowie, zwłaszcza najmłodszych dzieci, które mogą obawiać się kontaktu z obcymi animatorkami, a także potrzebować opieki, kiedy przychodzi używać nożyczek czy gorącego kleju.

W grudniu 2022 roku podczas warsztatów dzieci pod opieką pań prowadzących tworzyły świąteczne ozdoby i dekoracje, którymi później mogły przystroić swoje domy lub podarować bliskim w prezencie. Violetta Kielan-Uszko i Daria Kurzawa pomogły wyczarować choinki ze styropianu oraz sznurka jutowego, a następnie przyozdobić je bibułą, wstążkami, koralikami, gwiazdkami. Efekt okazał się zdumiewający! Natomiast Olena Dmytriieva nauczyła najmłodszych wykonywać bombki oraz inne świąteczne ozdoby, jak też sprawiła, że w Sali Muzykodromu KMO narodziły się... skrzaty! Dodatkową atrakcją była wystawa ludowego rzemiosła i sztuki Ukrainy, podczas której można było podziwiać barwnie haftowane serwety oraz odzież, ręcznie wykonane lalki „Motanki”, biżuterię, świąteczne stroiki i wianki, a także wyroby drewniane czy domowe mydła. Warto dodać, że sztuka ludowa Ukrainy, ze względu na oryginalność motywów, kompozycji, kolorystyki, technik wykonania (w tym niepowtarzalnych ściegów haftu) w 2013 roku została wpisana na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

W styczniu 2023 roku w świetlicy odbyły się warsztaty „Dźwięk, rytm, taniec”, jak również zajęcia rękodzieła, podczas których najmłodsi tworzyli prezenty na Dzień Babci i Dziadka oraz maski karnawałowe. Wśród upominków dla babć i dziadków, tworzonych przy pomocy animatorek, znalazły się nie tylko pięknie wykonane laurki, ale również breloczki, ramki na zdjęcia oraz słoiki na łakocie. Natomiast maski karnawałowe zostały przyozdobione różnobarwnymi mazakami, brokatem, koralikami, świecącymi gwiazdkami, piórkami oraz pomponikami. Mimo zastosowania podobnych materiałów i technik wykonania każda z nich była zupełnie inna, odzwierciedlając indywidualność młodego autora czy autorki. Po zakończeniu zadań plastycznych dzieci bawiły się przy użyciu Chusty Klanzy, a także miały okazję uczestniczyć w wydarzeniach odbywających się równolegle w KMO, między innymi w Warsztatach Pierwszej Pomocy czy obejrzeć wystawę na Ścianie Sztuki Dziecka.

Animatorki prowadzące świetlicę są nie tylko wrażliwe, twórcze i pełne pomysłów, ale też ujmują elastycznością oraz otwartością wobec podopiecznych. Na bieżąco modyfikują plany zajęć, w

zależności od wieku, zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez dzieci, które w nich uczestniczą. W ich postawie widać nie tylko doświadczenie w pracy z najmłodszymi, ale również prawdziwe powołanie i pasję. Rodzice mogą zostawić pociechy pod skrzydłami pań, mając pewność, że dzieci nie tylko ciekawie spędzą wolny czas oraz rozwinią się artystycznie i językowo, ale też zostaną otoczone fachową, ciepłą, pełną empatii opieką oraz nawiążą miłe znajomości z polskimi i ukraińskimi rówieśnikami.